

Hechting bij draagmoederschap uitgebreid

Inleiding

Bij draagmoederschap vragen wensouders, draagmoeders en eiceldonoren zich vaak af wat zij kunnen doen om het toekomstig kind zo gezond en gelukkig mogelijk te laten opgroeien. Iets waar ouders, de draagmoeder en de eiceldonor veel invloed op hebben, is de emotionele band die zij vanaf het prille begin met het kind hebben en opbouwen. We noemen dit ook wel 'de hechting'. In dit artikel staan we stil bij het belang van een gezonde hechting en hoe iedereen die betrokken is bij draagmoederschap aandacht kan hebben voor het stimuleren van een gezonde hechting tussen het kind en iedereen die betrokken zijn bij zijn of haar ontstaan.

Wat is hechting en waarom is het belangrijk?

John Bowlby, Britse psychiater en grondlegger van de hechtingstheorie, sprak over hechting als de diepe emotionele band die zich ontwikkelt tussen kinderen en de belangrijke mensen die voor hen zorgen. Hechting begint al vanaf de conceptie en speelt een belangrijke rol in de emotionele, sociale en zelfs fysieke ontwikkeling van een kind. In welke gezinsvorm een kind ook opgroeit, het stimuleren van veilige hechting is van groot belang.

Veilige hechting

Veilige hechting ontstaat als een kind in zijn of haar basisbehoeften consequent en liefdevol worden vervuld. Bij basisbehoeften kun je bijvoorbeeld denken aan voeding, veiligheid, troost en aandacht. Dit geeft het kind een gevoel van vertrouwen in anderen, de wereld, maar bovenal in zichzelf.

Het is daarom belangrijk om als ouder sensitief te zijn, dat wil zeggen dat je opmerkt wat een kind nodig heeft. Ook is het belangrijk om responsief te zijn. Responsiviteit staat voor het vermogen van een ouder om niet alleen op te merken wat een kind nodig heeft, maar ook om daarop te kunnen reageren. Een ouder die responsief is, is in staat om de emoties van een kind te zien, te herkennen, te benoemen en is in staat het kind te helpen om te gaan met deze emoties. Daarnaast is het belangrijk om als ouder beschikbaar te zijn. Dat wil zeggen dat een kind op je kan bouwen. Je bent stabiel aanwezig op een stimulerende en ondersteunende manier.

Met veilige hechting tussen ouder en kind leg je de basis voor een gevoel van veiligheid en vertrouwen. Een veilig gehecht kind zal in een onbekende omgeving op verkenning uit

durven gaan. Het weet dat het de omgeving kan verkennen en terug kan keren naar de ouder wanneer het spannend wordt.

De ouders zijn de veilige haven van waaruit het kind op ontdekkingsstocht mag gaan en eigen grenzen leert verkennen. Kinderen met een veilige gehechtheidsbasis ervaren onbewust een diepgeworteld vertrouwen dat hun ouder terug zal komen als zij even weg zijn. Kinderen ontwikkelen zich het meest gelukkig wanneer zij zich veilig kunnen hechten aan hun ouders en iedereen die betrokken is bij hun ontstaan.

Onveilige hechting

Als een kind niet veilig gehecht is, kan dat op korte en langere termijn gevolgen hebben voor zijn of haar ontwikkeling. Kinderen die niet veilig gehecht zijn, kunnen moeite hebben met een ander vertrouwen, omdat zij de ervaring hebben dat hun behoeftes niet altijd worden vervuld. Zij staan doorgaans meer angstig en onzeker in het leven. Zij ontwikkelen een laag zelfbeeld en voelen zich niet goed genoeg. De effecten daarvan zijn terug te zien in het gedrag. Een kind kan bijvoorbeeld vermijdend of claimend gedrag laten zien, maar ook impulsief, agressief of erg teruggetrokken zijn.

Op langere termijn kan het kind lijden aan concentratieproblemen, minder doorzettingsvermogen en moeite krijgen met opbouwen en onderhouden van (liefdes)relaties.

Diverse gezinnen

Omdat veilige hechting een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van een kind, is het juist bij diverse gezinsvormen zoals draagmoederschap, belangrijk om met elkaar goed na te denken over wat je kunt doen om al vanaf het prille begin veilige hechting te stimuleren. De ondersteuning van een counselor gespecialiseerd in draagmoederschap is hierin onmisbaar.

Hechting en genetisch ouderschap

Sommige ouders hechten veel waarde aan het hebben van een bloedband, het genetisch ouderschap, waar dit voor andere ouders veel minder van belang is. Genetisch verwant zijn betekent dat je uiterlijke kenmerken en karaktereigenschappen met elkaar gemeen kunt hebben. Dit kan zorgen voor wederzijdse herkenning, begrip, voorspelbaarheid en veiligheid. Het kan kinderen helpen om zichzelf beter te snappen en te begrijpen waarom zij zich op een bepaalde manier gedragen. Het geeft hun meer begrip over wie zij zijn.

“Mijn man en ik liepen vast in het draagmoederschapsproces toen we moesten kiezen wie de genetische vader van ons toekomstige kind zou worden. We konden niet goed

overzien wat de impact van DNA zou zijn op ons en ons toekomstig kind. Zouden we evenveel van het kind gaan houden, of zou er toch een voorkeur ontstaan vanuit het kind naar de genetische ouder.”

Sjoerd, Wensvader

Hoewel duidelijkheid over genetische banden en het kunnen leren kennen van de genetische herkomst belangrijk is voor de identiteitsontwikkeling van een kind, betekent dit nog **niet** dat een genetische band automatisch betekent dat een kind zich veilig hecht aan de ouders. Uit onderzoek naar kinderen die zijn opgegroeid in twee-moedergezinnen blijkt dat kinderen zich net zo veilig kunnen hechten aan de genetische ouder als aan de niet-genetische ouder (Carone et al, 2025).

Hechting en niet-genetisch ouderschap

Desalniettemin, hebben we van niet-genetische ouders geleerd dat zij zich soms meer kwetsbaar kunnen voelen in het ouderschap. Deze kwetsbaarheid kan voortkomen uit eigen ervaringen, maar ook door vragen of reacties van iemand uit de omgeving. Het is belangrijk dat er met elkaar, binnen de relatie, aandacht is voor deze gevoelens zodat je hier met elkaar zorg voor kunt dragen. Als je merkt dat deze gevoelens er steeds vaker zijn, of je er last van krijgt, dan is het raadzaam om met elkaar in gesprek te gaan met een gespecialiseerde counselor.

Samen met de counselor kunnen jullie onderzoeken waar deze kwetsbaarheid over gaat en hoe je elkaar kunt helpen om steviger in het ouderschap te komen staan. Dit komt de hechting ten goede.

Regina schreef op facebook: “Toen was daar ineens begin dit jaar een antwoord. Waar ik onbewust al zolang naar zocht. Ik ben van een donor, een zaaddonor. Mijn vader is namelijk diegene die me leerde fietsen, me troosten of de gemene buurjongens achterna zat als ze mij weer eens hadden gepest. De man van wie ik heb geleerd koppig en eigenwijs te zijn. Maar ook de man met wie ik dezelfde liefde voor een lekker visje deel.

Terwijl ik dit schrijf denk ik aan hoe trots je op mij was toen ik in de volle spotlights als onzekere puber een van mijn gedicht voordroeg op een podium. En ik vind het nu weer net zo spannend. Hopelijk ben je nu net zo trots op mij. We delen misschien geen bloed maar wel een leven vol herinneringen en mijlpalen.”

Regina, Donorkind

Luister het hele verhaal van Regina in de podcast [DNAzaten aflevering 2](#)

Hechting vanaf het allereerste begin

Draagmoeder

De meeste draagmoeders ontwikkelen een warme band met het kind dat in hun buik groeit. Zij voelen zich verbonden met het kind, willen dat hij of zij zich gezond ontwikkelt en voelen veel liefde en bescherming. Daarbij voelen draagmoeders zich vaak verantwoordelijk dat het toekomstig kind goed terecht komt.

Kind

Ook het kind hecht zich tijdens de zwangerschap aan de draagmoeder. Het kind raakt vertrouwd met het geluid van haar hartslag, voelt mee met haar bewegingen en stemmingen en raakt gewend aan de stem van de draagmoeder en de mensen met wie zij veel in contact is. Al tijdens de zwangerschap voelen dat je gewenst bent door jouw ouders, maar óók door de draagmoeder, is van groot belang voor het stimuleren van een veilige hechting.

Na de bevalling

In de praktijk en uit onderzoek blijkt dat er ook na de zwangerschap vaak sprake is van een bijzondere verbinding tussen het kind en de draagmoeder. Het is van groot belang dat er na de geboorte aandacht is voor het bestaan van deze verbinding en dat de draagmoeder (en haar gezin) ruimte krijgen om de zorg voor het kind over te dragen aan de ouders.

Hierbij is het belangrijk om het kind zo zorgvuldig mogelijk kennis te laten maken met de wereld buiten de veilige baarmoeder. Dit kan het beste in een omgeving waarin het zich veilig en geborgen voelt. In gesprekken met een gespecialiseerde counselor gaat het over hoe jullie deze periode voor jullie zien en welke geboorte ervaring jullie het kind mee willen geven.

Ook ouders kunnen al tijdens de zwangerschap werken aan de hechtingsrelatie met hun kind. Het is belangrijk dat de ouders zich tijdens de zwangerschap emotioneel verbonden kunnen voelen met het kind en dat zij gehecht raken aan de gedachte dat er een kind zal komen. In de praktijk zien we dat sommige ouders levendige beelden hebben bij de komst van een kind. Zij voelen zich verbonden met het beeld dat er een kind komt en zien het dagelijks leven met hun kind al voor zich. Andere ouders vinden het moeilijk om hiervan een levendig beeld te maken. Zeker ouders die een lang (medisch) traject achter de rug hebben, kunnen het moeilijk vinden om in te voelen dat er een kind op komst is. Dit is goed te snappen en belangrijk om jezelf hiervan bewust te

zijn. Er zijn verschillende manieren die je kunt toepassen om gevoelsmatig dichterbij het kind te komen.

“Het hielp ons enorm om ons gevoelsmatig voor te bereiden op de komst van ons kindje, door samen met de draagmoeder naar de echo’s mee te gaan, samen een zwangerschapscursus te doen en gedurende de zwangerschap samen een fotoboek te maken.”

Tanya, Wensmoeder

Zie voor Suggesties de overzichtspagina [hechting bij draagmoederschap](#). Het is belangrijk dat jullie met elkaar, de ouders en de draagmoeder, nadenken over wat jullie kunnen doen om een gevoel van verbondenheid en nabijheid te stimuleren. Ook hier is ondersteuning van een counselor raadzaam.

Ook hier is ondersteuning van een gespecialiseerde counselor onmisbaar. De gespecialiseerde counselor kan de juiste vragen stellen over thema's waar jullie zelf mogelijk nog niet aan hebben gedacht.

Er is plaats voor iedereen

Draagmoederschap is een gezinsvorm waarbij meerdere personen onderdeel uitmaken van het verhaal van een gezin. Soms is het zoeken naar wie welke plek en positie binnen het gezin heeft. Zeker als de genetische, juridische en sociale rollen ten opzichte van het kind verdeeld zijn. Gevoelens van jaloezie, concurrentie of inmenging kunnen hierdoor ontstaan. Dit zijn hele menselijk gevoelens, maar kunnen als pijnlijk of vervelend worden ervaren.

De ervaring heeft ons geleerd dat, bij het niet bespreekbaar maken van deze gevoelens, ze kunnen toenemen en op lange termijn invloed kunnen hebben op de onderlinge relaties. Het is daarom raadzaam om dit bespreekbaar te maken. Dat kan best spannend zijn, maar misschien kun je een start maken door er met iemand in jouw omgeving over te praten. Dit kan helpen om het verder bespreekbaar te maken.

Een gespecialiseerde counselor kan helpen om ruimte te maken voor deze gevoelens en om samen met jou na te denken over hoe je hiermee om kunt gaan.

“Toen mijn vrouw zwanger was van het kindje van haar beste vrienden was ik erg aan het zoeken naar mijn rol. Het voelde of ik een derde wiel aan de wagen was. Toen ik dat

gevoel – met hulp van een counselor - bespreekbaar maakte, hebben we hier goede gesprekken over kunnen voeren en voelt het nu veel gelijkwaardiger en opener.”

Remco, Draagvader

Er is liefde voor iedereen

Ouders

Ouders kunnen liefde geven aan meerdere kinderen. Als er in een gezin een kind bij komt, dan betekent dat niet dat er minder liefde over blijft voor het kind dat er al was.

Kinderen

Andersom geldt dat ook. Kinderen kunnen meerdere mensen in hun omgeving hebben waarvoor ze liefde voelen. Liefde voelen voor de draagmoeder, de eiceldonatrice en/of hun families, betekent niet dat dit ten kosten gaat van de liefde die een kind voelt voor zijn of haar ouders.

De ervaring heeft ons geleerd dat het voor kinderen belangrijk is om te voelen dat zij van iedereen mogen houden en ze vrij zijn in het kunnen opbouwen van een band met iedereen die op een speciale manier bij hen hoort.

De andere kant op is het ingewikkeld voor kinderen als zij voelen dat hun ouders het moeilijk vinden dat er een band is, of als een kind contact wil met de andere betrokkenen bij zijn of haar ontstaansgeschiedenis. Kinderen komen dan in een loyaliteitsconflict; ze voelen een behoefte om de band met de draagmoeder en/of de eiceldonatrice vorm te geven, maar voelen dat dit ingewikkeld kan zijn voor de ouders.

Langdurige loyaliteitsconflicten kunnen leiden tot psychologische klachten zoals stress, concentratieproblemen, angst of paniek. Van ouders die een kind hebben gekregen na draagmoederschap hebben we geleerd dat dit geen situatie is die een ouder wenst voor zijn kind. Het is daarom van essentieel belang dat iedereen die kiest voor draagmoederschap (de eiceldonor, de draagmoeder, de wensouders) het kind ruimte laat om vorm te geven aan een band met de (gezinnen van de) draagmoeder en de eiceldonatrice.

Hoe dit er in de praktijk uitziet verschilt natuurlijk per gezin. Daarbij kan de behoefte over de tijd veranderen, ook omdat de behoeftes van een kind kunnen veranderen. Het is raadzaam om hier voorafgaand aan het nastreven van een zwangerschap met elkaar over na te denken en te spreken met een in draagmoederschap gespecialiseerde counselor.

Jermain vertelt in zijn verhaal hoe belangrijk het voor zijn ouders en de draagmoeder was om open naar hem te zijn en hem de ruimte te geven om een band op te bouwen met de draagmoeder. Hij kan bij hun allemaal terecht met zijn vragen.

Jermain, Kind geboren met hulp van een draagmoeder

Hechten, rouw en verlies bij kinderwens

Je kunt je als mens hechten aan personen, aan situaties en ook een beeld van de toekomst. Het kan zijn dat je, bewust of onbewust, aan het romantische toekomstbeeld gehecht bent geraakt om samen met je partner een kindje te krijgen dat jullie beide genen draagt. Het kan ook zijn dat je gehecht bent geraakt aan het idee om uiterlijke kenmerken of karaktereigenschappen te herkennen. Of dat je geen hulp nodig had bij het verwezenlijken van je kinderwens.

“Toen we net getrouwd waren, stonden we er niet bij stil dat kinderen krijgen moeilijk zou kunnen worden. Toen we na vele vruchtbaarheidsbehandelingen uitkwamen op draagmoederschap, moesten we de wens op een spontane zwangerschap loslaten. Ik had veel moeite met het loslaten van het idee dat we op een spontane manier kinderen zouden kunnen krijgen. Daarnaast voelde het best wel eenzaam, omdat kinderen krijgen bij vrienden zo makkelijk leek te gaan en bij ons niet.”

Nancy, Wensmoeder

Op het moment dat blijkt dat jouw toekomstbeeld, bijvoorbeeld als er sprake is van een vruchtbaarheidsprobleem, niet uit kan komen zoals je had bedacht of verwacht, dan kan dat een proces zijn van verlies of rouw. Ook een man, die misschien al langer weet dat hij zijn leven wil delen met een mannelijke partner, kan gevoelens van rouw ervaren.

Deze gevoelens zijn heel normaal. Om goed te kunnen hechten aan een nieuw toekomstbeeld en om emotioneel beschikbaar te zijn, is het belangrijk dat je het rouwproces op een goede manier ondersteunt. Mocht je hulp nodig hebben bij dit rouwproces, dan kan je terecht bij een counselor die gespecialiseerd is in draagmoederschap.

Angst om te veel te hechten

Er zijn veel keuzes te maken in de fase waarin wensouders zich oriënteren op draagmoederschap. Een van deze keuzes is of de draagmoeder een kind gaat dragen van haar eigen eikel, of met de eikel van een ander. Er kunnen verschillende redenen zijn voor het dragen van een kind dat niet-genetisch verwant is aan de draagmoeder.

Denk hierbij aan situaties dat een draagmoeder een kind draagt dat genetisch verwant is aan beide wensouders. Er kan ook een medisch aspect meespelen, bijvoorbeeld als de draagmoeder geen eicelreserve (meer) heeft of drager is van een genetische afwijking en deze niet wil doorgeven aan het kind.

Het komt ook voor dat een draagmoeder geen kind wil dragen van haar eigen eicellen omdat dit te dichtbij voelt en zij bang is dat zij zich te veel aan het kind gaat hechten. Ook bij wensouders kan er angst ontstaan dat de draagmoeder zich te veel hecht aan het kind, en zij het kind na de geboorte niet (goed) kan overdragen aan de wensouders.

Allereerst is het belangrijk om te benadrukken dat deze gevoelens normaal zijn. Het is goed om hier open over te communiceren en je bezorgdheden of angsten met elkaar of met iemand te delen. Hierbij stilstaan en deze emoties bespreekbaar maken vraagt best wat moed, maar de ervaring leert dat het uitspreken van je bezorgdheden veel opluchting kan geven en juist het vertrouwen in elkaar doet verstevigen.

Tegelijkertijd is het ook belangrijk om goed op de hoogte te zijn van de medische risico's die komen kijken bij het zwanger worden van een niet-eigen eikel. Kijk wat deze risico's zijn bij [**medische aspecten van draagmoederschap**](#).

Er is hoe dan ook sprake van het ontstaan van een bepaalde vorm van hechting tijdens en na de zwangerschap. Hoewel jouw brein weet dat je het kindje overdraagt aan de wensouders, maakt je lichaam een ander proces door. Je lichaam voelt het kind groeien en je maakt hormonen aan zoals het knuffelhormoon oxytocine. Je kunt een diepe band ervaren, soms zelfs zonder dat je dat verwacht. Dit zijn hele normale gevoelens.

Hoewel deze hechting als een bedreiging kan worden gevoeld voor de hechting met de ouders, hebben we geleerd dat het voor kinderen heel belangrijk is als de draagmoeder zich kan hechten aan het kind en een kind zich terug kan hechten aan de draagmoeder. Psychosociale begeleiding door een counselor met expertise draagmoederschap helpt bij het proces om hier met elkaar een weg in te vinden.

“De eerste weken na de geboorte van mijn draagkindje merkte ik dat mijn lichaam iets miste, hoewel ik verstandelijk en emotioneel helemaal achter de keuze van draagmoederschap stond. Dit was soms verwarrend en bracht onrust met zich mee. Nadat de hormonen wat waren gedaald voelde ik steeds meer rust”

Jacqueline, Draagmoeder

De tekst van dit artikel is gebaseerd op:

Carone, N., Quintigliano, M., Benzi, I. M. A., Brumariu, L. E., Speranza, A. M., & Lingardi, V. (2025). Parental sensitivity and child–parent attachment security in lesbian and gay parent families through assisted reproduction. *Journal of Family Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/fam0001324>